

עין משפט‏ **גו** מצוה

ט א מיי פֿי"ח מהל' מעשה הקדשנות הלכה ו': **י** ב טס פֿי"ט הל' ו': **יא** ג מיי פֿ"ג מהלכות יאסורי מנכת הל' ח' והל' י סמג עשין קשה: **יב** ד מיי פֿ"ה מהל' עבודת יוה"כ הל' ח': **יג** ה מיי פֿ"ה מהל' יאסורי מנזות הל' ד': **יד** ו מיי פֿ"ה מהל' עבודת יוה"כ הל' ח':

רבינו חננאל

שומע אני אמר קדשי ברוך הבית, פירי כגון בהמה טמאה וכיוצא בה שאין ראויין לטובח, כדכתיב ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב וגו'. הנה נקרא קרבן, דברים שאינן ראויין לטובח. ת"ל ואל פתח אהל מועד לא הביאו, בעינן דבר הראוי לפתח אהל מועד וליכא. פרה אדומה ושעיר המשתלה מנין שאין חייבין עליהן משום שוחט חוץ, ת"ל לה', מי שמיוחדים לה', יצאו אילו שאין מיוחדין לה', אלא פרה למי נדה ושעיר לעזאזל. ואקשינן ולה' להוציא שעיר המשתלה אהא, והכתיב ומיום השמיני והולאה ירצה לקרבן אשה לה', אשה אילו אישים. מנין שאינן קדש, ת"ל קרבן אהל לרבות שעיר המשתלה, ולא קבע ליה במחוסר זמן שהוא פחות מה' ימים. ומשני רבא הכל לפי עניין ההתבדרשותו, התם דאל פתח לרבות כל בהמה ששהה בא לה' להוציא, דאילו לא בא להוציא אלא לרבות, הוי כדבי תרבת כל בהמה שהורה, הוה ליה לקרא לשתוק, ואנא ידענא דהכל במשמע, למה בא, להוציא. הכא דרשטע קרבן להוציא שעיר המשתלה שאינו קרבן, הייתי אומר קדוש במחוסר זמן, בא לה' לרבותו שלא קדוש במחוסר זמן. ואקשינן ולמה הוצרך לומר לרבות שעיר המשתלה שאינו קדוש במחוסר זמן, והא בעי הגרלה ואין הגורל קובע אלא בראוי לשם, דלא ידעינן באיזה מון יעלה הגורל לה'. ואקיימנא ליה מתינתא לה' שבען דלית ליה הגרלה לעכב, דתני מת אחד מון מכריז חבירו שלא בהגרלה דבירי ו' שמעון, רבא אמר אפי' תימא דבירי הכל, ובגון שהגורל על השעירים הלה, והשעיר שעלה עליו הגורל לעזאזל נפל בו מום, וחיללו על שעיר שהוא פחות מכן שמונה ימים, דס"א לקידוש קמ"ל דלא קדוש. והמום נמי פשוטל בשעיר המשתלה, גמר לה מדכתיב ואשה לא נתנו מהם על המזבח לה', ופשוטה היא.

תוס' ישנים

ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלה בו'. פרת חטאת לא גרסינן דפי' רש"י, דזה פרת חטאת ממשעת מאל פתח אהל מועד. **ויצאו אילו שאין מיוחדין לה'**, וז"ת למה לי למטעין שעיר המשתלה (קודם) [אחר] וזויהו (ובחסין קריא): בתנא דזכוסין מדלתי ראו לפתח אהל מועד תיפוק לי' דממשעין שפיר מהל'. וי"ל דאל פתח אהל מועד עיקרו נא משום [פרת] חטאת. אי נמי לא הוה ממשעיהן לא נמי קודם הגרלה מאל פתח אהל מועד אי לאו אשכחן דממשעין מהל'.

אב"י בע"י מום דמטא ויטניא אימא לא. ואי'ת אפילו לא כתב בעל מום הוה אמיתא דפסיל ביה מומא דהא לא ידעינן צמאי לאוקומי מחוסר זמן אלא בזכוסין וחלל על אחר, דאי במחוסר זמן ממש לא הוה הגורל קובע אלא בראוי לשם כדאמרינן. וי"ל כל כמה דחזינן דלא פסיל ביה מומא לא הוה מוקמינן ליה לכן דרשא דמום וחלל על אחר אלא מוקמינן ליה לדרשא אחריתי. מ"ר.

חבירו יספק ויצא שנים ויגריל עליהן ויתכפר בזה (שם עט) ובעי"ז מנחות (טו). **מת אחד מהן**. לאחר הגרלה, דאי אפשר עוד להגריל אלא שכן כי יצא שנים אחרים וילן אחד מהם ויזכר ויפסקו (תמורה א').

סג:

וב' שאין ראויין לפתח אהל מועד אין חייבין ע"יו. מה שפירש רש"י שיש מפרשים משום דקסם קדשי דזק הבית בעלי מומין הן דהמתמים תמימים לזדק הבית עובר בעשה וכמד שאי אפשר לו להעמידה כן במקומה בזכוסין פרק חטאת ולא פי' מה היה קשה לו ובפרק פרת חטאת פי' דתנן בפרק פרת חטאת (וזכוסין דף קיב.) פרת חטאת ששחטה חוץ מגיתה וכן שעיר המשתלה ששחט בחוץ פטור משום דלזין ראוין לזא אל אהל מועד אלאמה פרת חטאת אע"ג דתמימה היא כיון דלזין סופה לזא אל פתח אהל מועד פטור הכי נמי נקדשי דזק הבית פטור ואפילו תמימים :‏

ולא אוציא פרת חטאת ושעיר המשתלה. רש"י לא גריס

פרת חטאת דפרת חטאת לא אחי' כלל לפתח אהל מועד והדין עמו דאי משום דכתיב זה והזה אל נכה פני אהל מועד מדמה אס כן כי פריך בזכוסין אהל מועד הוא ופריך מנזאת הדבריימא דקרי ליה ראו אל פתח אהל מועד ומשני ליה כאלן קודם הגרלה כאלן לאחר הגרלה ואי בעית אימא כאלן קודם וידוי וכו' ליפדון מפרת חטאת ולא הוה מזי לשנויי דמשני על כן נראה דלא גרס פרת חטאת דבריימא דזוחק הוא דדבריימא גרסינן שכן ראויס וכו' עד ילאו אלו שאינן מיוחדין בלשון רבים וזכרין לגרום שהוא ראוי ילא בלשון יחיד כיון דלא גרסינן אלא שעיר המשתלה ונראה לי ליישבו והכי פירושו ולא אוציא פרת חטאת ואפילו אס תמצא לומר שאוציא נמי פרת חטאת כיון דאיכי לא אחי' פתח אהל מועד מכל מקום לא אוציא שעיר המשתלה ת"ל לה' והשתא ניחא דכי פריך בפרק פרת חטאת (וזכוסין דף קיג.) משעיר המשתלה לא פריך מפרת חטאת משום דזהאי דבריימא נמי את"ל קאמר דפרת חטאת אינה ראויה לפתח אהל מועד לה' לשעיר המשתלה דההוא ודאי ראוין לפתח אהל מועד הוא ולהכי לא פריך התם אלא

משעיר המשתלה: **וזריקת דמים ע"י המזבח**. הקשה מורי קרובי הכהן ה"ר יהודה ז"ל דבפרק השומט המעלה (וזכוסין דף קו:) אמרינן דלא הוה זריץ למיכתב זריקה בחוץ דאחיא לה שפיר מצביייהו משחיטה והעלאת חוץ אלא לגלויי לך אקבלה דלא תיתי מצביייהו ובצעלי מומין אמאי אינטריך למיכתב תיתי מצביייהו וליכא למימר לגלויי אקבלה דלא תיתי דמהיכא תיתי אי משחיטה והעלאה איכא למיפדן מה להנך שכן חייבין עליהם בחוץ תאמר בקבלה ודנתי לפניו דאיכא למימר מקדיש בעלי מומין יוכיח שפטור בחוץ וחייב בצעלי מומין עוד הקשה לר' יוסי דרבי

יהודה דמחייב אף בקבלה בצעלי מומין אמאי אינטריך קרא להקטרה זריקה וקבלה יתמי כולוה מצביייהו משוחט ומקדיש גם כזה דנתי לפניו דאינטריך לגלויי אקמינא דלא תיתי והא דמייבצי פ' כל הקרבנות (מנחות פה:) אי לוקה משום בעלי מומין בצולת שהתלע מנינו למימר דהיינו דווקא במקדיש אבל קמינא לא אי נמי ההיא לרצנן דר' יוסי דבר' יהודה אי נמי י"ל דאי לא כתיב קרא לזריקה הוה מוקמינן חד לא תקריבו וקבלה כדאשכחן ספ"ק דזכוסין (דף יג.) והקריבו זו קבלת הדס או אינו אלא זריקה ואס כן מקדיש ושוחט לא הוה נפקא לן ומצביייהו נמי לא דמה להנך דעבודה ניניהו ולא שייכי בחולין תאמר בשחיטה דשייכא בחולין וגבי על החמץ הקשה בפרק תמיד נשחט (פסחים דף סג:) למה לי קרא לזריקה תיתי מצביייהו דלגלויי אקבלה הא בלאו הכי קבלה לא אחיא משחיטה והקטרה דכפרישית דמה להנך שכן חייבת בחוץ ודנתי לפניו מולק יוכיח שפטור בחוץ וחייב על החמץ כדאיתא בפרק תמיד נשחט (ג"י סג) וכן הקשה בע"ז למה לי קרא לזריקה יתמי מצביייהו דלגלויי אקבלה לא אינטריך דאיכא למיפדן דכפרישית וכן כזה דנתי לפניו דלא אייתר לן שום קרא לזריקה אלא ממדרי קבלה ילפינן לה מדכתיב כל אסין נסקיהם מדם ועוד אפי' לפי דבריו אינטריך לגלויי אקבלה דלא תיתי דאי פרכת דכפרינין איכא למימר השתחוה יוכיח שפטור בחוץ וחייב לע"ז מיהו האמת הוא דלא אינטריך קרא לגלויי אקבלה דלא תיתי דכיון דלא אשכחן קרא שעובדין בקבלה לע"ז אין לחייב עליה דכפרש"י בפרק ד' מיתות (דף ס:) אהא דפריך וליחשוב נמי זורק ופרש"י בשלמא מקבל ומוליק לא קשיא לן דכיון דלא אשכחן שעובדין לשם ע"ז כזך אף על גב דהוי כעין פנים פטור בשלא כדרכה על כן נראה כתידין הראשון עוד הקשה שייכי קאמר התם דקבלה הוה אחיא מצביייהו משחיטה והעלאה אי לא היה כתיב זריקה לגלויי עלה דלא תיתי והאיכא למיפדן מה להנך שחייבין יי' (בע"ז ו) בצעלי מומין תאמר בקבלה דפטור לרצנן דרבי יוסי דבר' יהודה ורזימתי לומר מנסך יוכיח

שני שעירי פרק שישי יומא

אי קרבן שומע אני וכו'. רישא דבריייתא בתורת כהנים ! הכי איתא יכול השוחט חולין בפנים יהא חייב ודין הוא וכו' ת"ל קרבן על הקרבן הוא חייב ואינו חייב על החולין אי קרבן שומע אני וכו' כלומר או אינו אומר קרבן להוציא את החולין בפנים אלא להביא קדשי דזק

הבית ששחטן בחוץ שיהא חייב שהרי אף הם נקראו קרבן כענין שנאמר ונקרב את קרבן ה' איש אשר מנא והא ודאי דזק הבית הוא: **הראוי לפתח וגו'**. וקדשי דזק הבית לא היו עתידים לזא לפתח אהל מועד ואני שמעתי שאינן ראוין לפתח אהל מועד שסתם קדשי דזק הבית בעלי מומין הן דלאמר מר (תמורה דף יא:). המתמים תמימים לזדק הבית עובר בעשה וא"ל להעמידה כן במקומה צמס' זכוסין: **ולא אוציא פרת חטאת**. לא גרסינן שאף היא אינה ראויה לזא לאהל מועד אלא ולא אוציא שעיר המשתלה שהוא ראוי לזא לאהל מועד * להגריל ולהתוודות עליו הכי מפרש לה בזכוסין: **ולס' להוציא הוא**. בשעיר המשתלה שהוא ראוי לזא בתמימי: **אלו אישים**. שלא יתן מהן על אש של מערכה: **מנין שלא יקדישנו מחוסר זמן ס"ל קרבן**. ומשעת הקדשו קריו קרבן: **הסס דאל פתח לרבות**. שעיר המשתלה דלא ממעט מאל פתח שהרי ראוי לזא אל פתח: **לס' להוציא**. אחא דאינו לרבות לא אינטריך וכי אחא להוציא אחא ולמדרש מי שמיוחדין לשם ילא זה שאינו מיוחד: **הכא דאשע משמע להוציא**. שעיר המשתלה שהרי אינו עולה לאשים: **לס' לרבות**. אחא ולמדרש לה' כל דלה': **והא אין הגורל קובע**. לשם אלא את הראוי לשם וכיון דלא ידע על איזה מהן יעלה הגורל לשם א"ל להיות אחד מהן מחוסר זמן: **הנן המזרי היא**. דלית ליה הגרלה משהגריל ומת אחד מהן הלכך כשמת שעיר המשתלה ומציא אחר שלא בהגרלה הוציך ללמד מן המקרא שלא יציא מחוסר זמן: **אפי' דס**. של שעיר הפנימי בזכוס שכבר נשחט ומת המשתלה מציא חבירו מן השוק: **ומזווגי**. לרס ומשלחו: **דליס ליה דחויין**. דלית ליה

הגורל **קובע**. לשם אלא את הראוי לשם וכיון דלא ידע על איזה מהן יעלה הגורל לשם א"ל להיות אחד מהן מחוסר זמן: **הנן המזרי היא**. דלית ליה הגרלה משהגריל ומת אחד מהן הלכך כשמת שעיר המשתלה ומציא אחר שלא בהגרלה הוציך ללמד מן המקרא שלא יציא מחוסר זמן: **אפי' דס**. של שעיר הפנימי בזכוס שכבר נשחט ומת המשתלה מציא חבירו מן השוק: **ומזווגי**. לרס ומשלחו: **דליס ליה דחויין**. דלית ליה רצא

סיהא הדס דחוי צבציל חבירו שמת לומר ישפך הדס כדקאמר רבי יהודה צממני' מת המשתלה ישפך הדס: **דילמא מייסי ומגרי**. וירעה אותו שיפול עליו גורל של שם ויתכפר בדם של ראשון ולעולם שנים זריץ להביא ומגריל ואכתי פשיטא דמחוסר זמן לא דאין גורל קובע אלא בראוי לשם: **רצינא אחר**. כי אינטריך קרא דמחוסר זמן כגון שהוסם המשתלה משהגריל עליו וחיללו על אחר חה אין זריץ להגריל שהרי מנכה הראשון בזה: **ואשע לא סתנו וגו'**. בצעלי מומין כתיב: **מקלסן**. כית מהן: רצא

לא נדחה הדס, אלא מביא שעיר אחר ומזווג לו וכשר הדס למתטתיו חה ישתלת, ולשון אפילו דנקט משום דשלג מחלוקות דכדכ, איכא למאן דלאמר אפילו בעלי חיים נדחיתו, דקתני ואס נשחגריל מת אחד מהן יציא שטים וגבירל עליהם כדמחילי ונשחלר ידחה, ואכתי למי"ד מביא חבירו שלא בהגרלה, דבעלי חיים אין נדחין והגרלה לא מעכבא, אלא דס בזכוס ומת המשתלה ישפך הדס, דשחטוין נדחין ואין חוץ ונרלא, ואחא קתן המזרי למימר אפילו דס בזכוס מזווג לו אחר (וזכוסין לד:) ולא אמרינן הואיל ונדחה הדס בניתם אפילו לאס אן יציא שטים אחרים וילן אחד מהם לציבוי, מביא אחד מן השוק תחת זה שמת ויהא חבירו של זה עשומד ואין זריץ להגריל (שע"י מ.) לה' לרבות שעיר המשתלה. שהמקדישו בעל מום לוקה משום אן מקדישו (תמורה א').

מסורת הש"ס

(א) תמורה ו': זכוסין קיג.; (ב) תמורה ו': יג.; (ג) חולין יא.; (ד) זכוסין לד.; (ה) תמורה ו': (ו) לעיל מ., (ז) תמורה ו': ע"פ, (ח) נאחרי פשה אן, (ט) ונע"ע חוס' זכוסין דף קיג: ד"ס ילאו, (פ) רש"ל מנחק זה,

תורה אור השלם

1. ונקרב את קרבן יי' איש אשר מצא כלי זהב ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב וגו'. הנה נקרא קרבן, דברים שאינן ראויין לטובח. ת"ל ואל פתח אהל מועד לא הביאו, בעינן דבר הראוי לפתח אהל מועד וליכא. פרה אדומה ושעיר המשתלה מנין שאין חייבין עליהן משום שוחט חוץ, ת"ל לה', מי שמיוחדים לה', יצאו אילו שאין מיוחדין לה', אלא פרה למי נדה ושעיר לעזאזל. ואקשינן ולה' להוציא שעיר המשתלה אהא, והכתיב ומיום השמיני והולאה ירצה לקרבן אשה לה', אשה אילו אישים. מנין שאינן קדש, ת"ל קרבן אהל לרבות שעיר המשתלה, ולא קבע ליה במחוסר זמן שהוא פחות מה' ימים. ומשני רבא הכל לפי עניין ההתבדרשותו, התם דאל פתח לרבות כל בהמה ששהה בא לה' להוציא, דאילו לא בא להוציא אלא לרבות, הוי כדבי תרבת כל בהמה שהורה, הוה ליה לקרא לשתוק, ואנא ידענא דהכל במשמע, למה בא, להוציא. הכא דרשטע קרבן להוציא שעיר המשתלה שאינו קרבן, הייתי אומר קדוש במחוסר זמן, בא לה' לרבותו שלא קדוש במחוסר זמן. ואקשינן ולמה הוצרך לומר לרבות שעיר המשתלה שאינו קדוש במחוסר זמן, והא בעי הגרלה ואין הגורל קובע אלא בראוי לשם, דלא ידעינן באיזה מון יעלה הגורל לה'. ואקיימנא ליה מתינתא לה' שבען דלית ליה הגרלה לעכב, דתני מת אחד מון מכריז חבירו שלא בהגרלה דבירי ו' שמעון, רבא אמר אפי' תימא דבירי הכל, ובגון שהגורל על השעירים הלה, והשעיר שעלה עליו הגורל לעזאזל נפל בו מום, וחיללו על שעיר שהוא פחות מכן שמונה ימים, דס"א לקידוש קמ"ל דלא קדוש. והמום נמי פשוטל בשעיר המשתלה, גמר לה מדכתיב ואשה לא נתנו מהם על המזבח לה', ופשוטה היא.

גליון הש"ס

גב' מנין שלא יקדישנו מחוסר זמן. עיין זכוסין דף קיד ע"ב חוס' ד"ה היתר מנכה: **והא יציא אוציא וכו'** להגריל ולהתוודות עליה. עיין חוס' פישע דף עד שלא הגריל ותמורה יד י ע"ב חוס' ד"ה ולא אוציא:

מוסף רש"י

אי קרבן שומע אני כו'. קרבן דכתיב בשחטין חוץ להקריב קרבן וגו' דרש ליה כמ"כ על הקרבן חייב ואינו חייב על השוחט חולין בפנים, שאינן ראויין לזא לפתח אהל מועד, שזרי בעלי מומין הן דלאמין המתמים תמימים לזדק הבית עובר בלא מעשה (שם ובעי"ז שם יג.). **ולא אוציא פרת חטאת**. פרה אדומה, שאס שחטת בחוץ שלא כמנומה, שלא ע"ג מערכתה, שתיחייב כרת, וכן שעיר המשתלה אס שחטו בחוץ יתחייב כרת, שהרי מומין הן, דכפרה כתיב אכר אין כל מום, ושעיר מצינן ליה טאל לא זו מום (שם) דראוי הוא שהוא תמים בענין שיהא ראוי לשם דלא ידעינן יז תמתינן לשם חטאת, וז שמעת, ולפי קוגול של שמועה זו משמע דקרי ליה ראו ועמיד ליכנס משום הגרלה וידוי (ובחסין קריא): ת"ל לה'. להקריב קרבן לה', המיוחד לה' להוציא שעיר המשתלה שאינו מיוחד לה' (שם). אין הגורל קובע אלא בראוי לשם. דכי מיימי ומגריל לא ידע אחי מייניו סליק גורל של שם, הלכך בעל כרתה כרייהו בעינן תמימים (תמורה א'). אפילו דס. שעיר העשה פנינים, וזמת המשתלה

^[1] רש"י שיש מפרשים משום דקסם קדשי דזק הבית בעלי מומין הן דהמתמים תמימים לזדק הבית עובר בעשה וכמד שאי אפשר לו להעמידה כן במקומה בזכוסין פרק חטאת ולא פי' מה היה קשה לו ובפרק פרת חטאת פי' דתנן בפרק פרת חטאת (וזכוסין דף קיב.) פרת חטאת ששחטה חוץ מגיתה וכן

^[2] רש"י לא גריס פרת חטאת דפרת חטאת לא אחי' כלל לפתח אהל מועד והדין עמו דאי משום דכתיב זה והזה אל נכה פני אהל מועד מדמה אס כן כי פריך בזכוסין אהל מועד הוא ופריך מנזאת הדבריימא דקרי ליה ראו אל פתח אהל מועד ומשני ליה כאלן קודם הגרלה כאלן לאחר הגרלה ואי בעית אימא כאלן קודם וידוי וכו' ליפדון מפרת חטאת ולא הוה מזי לשנויי דמשני על כן

^[3] נראה דלא גרס פרת חטאת דבריימא דזוחק הוא דדבריימא גרסינן שכן ראויס וכו' עד ילאו אלו שאינן מיוחדין בלשון רבים וזכרין לגרום שהוא ראוי ילא בלשון יחיד כיון דלא גרסינן אלא שעיר המשתלה ונראה לי ליישבו והכי פירושו ולא אוציא פרת חטאת ואפילו אס תמצא לומר שאוציא נמי פרת חטאת כיון דאיכי לא אחי' פתח אהל מועד מכל מקום לא אוציא שעיר המשתלה ת"ל לה' והשתא ניחא דכי פריך בפרק פרת חטאת (וזכוסין דף קיג.) משעיר המשתלה לא פריך מפרת חטאת משום דזהאי דבריימא נמי את"ל קאמר דפרת חטאת אינה ראויה לפתח אהל מועד לה' לשעיר המשתלה דההוא ודאי ראוין לפתח אהל מועד הוא ולהכי לא פריך התם אלא